

NEXT GEN

Smart ARITC : Next-Gen Innovation Learning And Community Hub

S

M

A

R

T

ARITC

การจัดการองค์ความรู้

กลไกการบริหารจัดการ ทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน ศูนย์เรียนรู้บ้านสวนแก้วอำไพ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

<https://library.tru.ac.th>

2025

ศูนย์เรียนรู้ บ้านสวนแก้วอำไพ

ศูนย์เรียนรู้ผักหวานป่าแบบครบวงจร
ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

ข้อมูลติดต่อ

นางพรรณพันธ์ แก้วอำไพ
นายอรรถพล แก้วอำไพ
092 669 1924

บ้านสวนแก้วอำไพ

ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

CONTENT

<u>บทสรุปผู้บริหาร</u>	02
<u>ประวัติความเป็นมา</u>	03
<u>บุคลากร (หน้าที่)</u>	04
<u>ผลิตภัณฑ์/ผลผลิต หรือบริการหลัก</u>	05
<u>จุดเด่นของพื้นที่</u>	06
<u>องค์ความรู้ ที่สามารถถ่ายทอดสู่ชุมชน</u>	07
<u>รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้</u>	08
<u>ประสบการณ์/รางวัล/ความภูมิใจ</u>	10
<u>ข้อมูลการติดต่อ</u>	10
<u>ภาพกิจกรรม</u>	11

บทสรุปผู้บริหาร

“ศูนย์เรียนรู้บ้านสวนแก้วอำไพ” อยู่ที่ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ปัจจุบันเป็นศูนย์เรียนรู้เครือข่ายพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จังหวัดสระบุรี “บ้านสวนแก้วอำไพ” เป็นศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับผักหวานป่าแบบครบวงจร ทั้งการขยายพันธุ์ ได้แก่ การเพาะเมล็ด การชำ การตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ผักหวานป่าออก ยอดตลอดทั้งปี รวมทั้งยังมีการเพิ่มมูลค่าโดยการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ไอศกรีมผักหวานป่า ชาผักหวานป่า เป็นต้น

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้บ้านสวนแก้วอำไพ มีวิทยากรคือ พี่อรรถ และพี่วรรณ ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ และเป็น *Young Smart Farmer (YFS)* ซึ่งมีแนวคิดในการน้อมนำ ศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ เช่น แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรผสมผสาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่อยู่เสมอ สามารถเพิ่มมูลค่าโดยแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่หลากหลาย และสามารถใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์ในการเข้าถึงลูกค้าได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญมีหลักคิดในการแบ่งปันความรู้ให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป ทุกครั้งที่ออกจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือร่วม จัดนิทรรศการกับหน่วยงานต่าง ๆ มีแนวคิด “ตลาดแห่งมิตรภาพ และองค์ความรู้การแบ่งปัน” ไม่ใช่เพียงแค่ขายผลิตภัณฑ์แต่แบ่งปันความรู้ไปด้วย

ประวัติความเป็นมา

นางพรรณพันธ์ นายอรรถพล แก้วจำเริญ (พี่วรรณ และพี่อรรถ) เป็นคนตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี มาโดยกำเนิดหลังจบการศึกษาทำงานประจำด้วยกันทั้งคู่ แต่ด้วยครอบครัวเป็นเกษตรกร และเห็นการทำเกษตรมาตั้งแต่เด็ก ทำให้มีความชอบและสนใจในการทำเกษตร แต่ทางครอบครัวไม่ได้เห็นด้วยกับการที่ทั้งคู่มาทำเกษตร เพราะท่านเชื่อในแบบของท่านว่าการทำเกษตรไม่ได้ทำให้มีรายได้เลี้ยงชีพได้เพียงพอ แต่พี่วรรณและพี่อรรถเห็นการทำงานประจำไม่ได้สร้างรายได้ที่มากพอเช่นกัน เพราะตลอดเวลาที่ทำงานมา ได้เงินก็นำไปใช้จ่ายทั้งหมด มันก็ไม่ต่างกันเลย และที่สำคัญมันไม่ได้มีความสุข กับการที่จะต้องวิ่งตามเงินอยู่ตลอดเวลา สุขภาพไม่ดี ไม่มีเวลาให้ครอบครัว ความสุขที่เรากินข้าวพร้อมหน้า ได้คุยกันก็หายไป

จนมีเหตุการณ์ที่ทำให้พี่วรรณต้องออกจากงานประจำมาก่อนพี่อรรถคือ ได้มาดูแลลูกที่เป็นเด็กพิเศษ ทำให้เราได้มีเวลา และทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ และพี่อรรถก็ออกจากงานประจำหลังจากเจอปัญหาโควิด ได้เงินลงทุนมาส่วนหนึ่ง และหันมาทำเกษตรกันอย่างจริงจัง แต่สิ่งที่เราเลือกทำแตกต่างจากพ่อแม่ คือ **การทำเกษตรผสมผสานตามรอยพ่อหลวง และทำเกษตรปลอดสารพิษ** เพราะเราจะไม่เอาสารพิษให้กับคนกิน ตัวเราเองก็ปลอดภัยได้กินพืชผักที่ปลอดภัย ด้วยความเชื่อของเราว่า เราสามารถเลี้ยงดูครอบครัวจากการทำเกษตร พ่อแม่ยังเลี้ยงดูเรามาได้ สิ่งเสียเราเรียนจนจบ ก็เกิดมาจากอาชีพเกษตรกร

ความเป็นมา

2554	2555-57	2560	2562	2563-64	2565	ปัจจุบัน
เริ่มจากทำผักหวานจำนวน 3 ไร่	ขายออนไลน์ผ่าน Facebook	ร่วมโครงการ 5 ประสานเกษตรทฤษฎีใหม่	พี่อรรถลาออกจากงานเข้าร่วมเป็น YFS สระบุรี	ทำเกษตรผสมผสาน	เครือข่ายร้านค้าพืชรักกับการเกษตรฯ	ศูนย์เรียนรู้เครือข่าย พืชรักกับการเกษตรฯ

บุคลากร (หน้าที่)

นางพรรณพันธ์ แก้วอำไพ (พี่วรรณ)
นายอรรถพล แก้วอำไพ (พี่อรรถ)
ผู้ก่อตั้ง และดูแลศูนย์เรียนรู้บ้านสวนแก้วอำไพ

การเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1. สำนักงานเกษตร อำเภอบ้านหมอ และ จังหวัดสระบุรี** ทั้งทางเกษตรมาให้ความรู้ และทางศูนย์ออกไปให้ความรู้ด้านการขยายพันธุ์ให้กับยุวเกษตรกรด้วย ได้เข้าร่วมเป็นยังสมาชิกรฟาร์มเมอร์ (YFS) ของจังหวัดสระบุรี เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่
- 2. กรมประมง** เข้ามาให้ความรู้เรื่องการปรับน้ำ เพื่อให้สามารถเลี้ยงสัตว์น้ำได้
- 3. ปศุสัตว์** มาให้ความรู้เรื่องไก่ไข่ เพื่อไว้ใช้ในครัวเรือน
- 4. กรมพัฒนาที่ดิน** ที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับดิน เพื่อพืชเจริญเติบโตได้ดี
- 5. กรมหม่อนไหม** ที่คอยมาให้ความรู้ และการแนะนำการสร้างมาตรฐาน การแปรรูป
- 6. ศูนย์ปรับปรุงดิน บางเขมด** เป็นที่รวมองค์ความรู้จุดเริ่มต้นของการทำเกษตร และเป็นผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่
- 7. พิพิธภัณฑ์การเกษตรสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ผู้ทำให้เราได้รับโอกาสที่ดี ได้เจอผู้คนที่มีใจในการแบ่งปัน เมื่อเราได้รับแล้ว เราขอเป็นผู้ให้ออกไปบ้าง ขอเป็นเมล็ดพันธุ์เมล็ดเล็ก ๆ ที่จะสานต่องานของพ่อต่อไป พร้อมจะสร้างเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ในทุกโอกาสที่เราไปแบ่งปันออกไป

ผลิตภัณฑ์/ผลผลิต หรือ บริการหลัก

เมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ต้นกล้า ผักหวานป่า

ผลิตภัณฑ์แปรรูปผักหวานป่า และผลผลิตทางการเกษตร

ผงผักหวานป่า และผงผักชนิดอื่น ๆ

ชาผักหวานป่า

ไอศกรีมผักหวานป่า

ทองม้วนผักหวานป่า

ผลผลิตทางการเกษตร

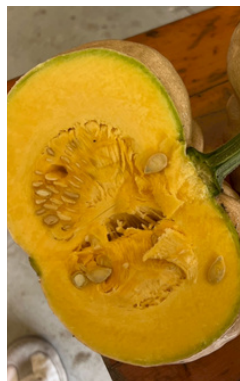
มันญี่ปุ่น

มะขาม

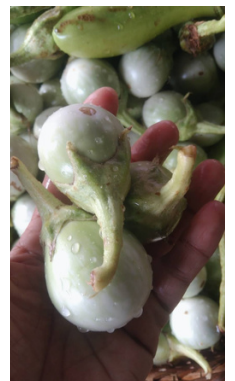
ฟักทอง

หน่อไม้ดอง

ผักสวนครัว

จุดเด่นของพื้นที่

1. ทางศูนย์สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับผักหวานป่า แบบครอบคลุมทุกขั้นตอน เช่น การขยายพันธุ์ด้วยการเพาะด้วยเมล็ดมีขั้นตอนอะไรบ้าง ทำอย่างไรอัตราการงอกถึงจะดี การขยายพันธุ์ ด้วยการตอนกิ่งแบบละเอียด และการตัดแต่งให้เก็บยอดได้ตลอดทั้งปี
2. องค์ความรู้หลากหลาย เช่น การขยายพันธุ์พืชต่าง ๆ การแปรรูปเป็นไอศกรีม การเก็บเมล็ดพันธุ์
3. วิทยากรมืออาชีพ เป็นวิทยากรหลัก วิชาของแผ่นดิน ให้กับพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดปทุมธานี
4. สถานที่มีทั้งจุดจำหน่ายสินค้า และสวนผักหวานป่า สวนมัลเบอร์รี่ และสวนเกษตรผสมผสาน
5. เส้นทางการเดินทางสะดวก อยู่ติดถนน

องค์ความรู้ ที่สามารถ ถ่ายทอดสู่ชุมชน

การขยายพันธุ์ผักหวานป่า

- การเพาะด้วยเมล็ด
- การตอนกิ่ง

การตัดแต่งผักหวานป่าให้ออกยอดตลอดทั้งปี

- การตัดแต่งกิ่ง

การขยายพันธุ์มัลเบอร์รี่

- การตอนกิ่ง
- การชำที่ถูกต้องวิธี

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- การทำไอศกรีมผักหวานป่าและมัลเบอร์รี่
- ชาผักหวานป่า, ชาใบหม่อน
- น้ำมัลเบอร์รี่เข้มข้น

รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้

การบรรยายและสาธิต

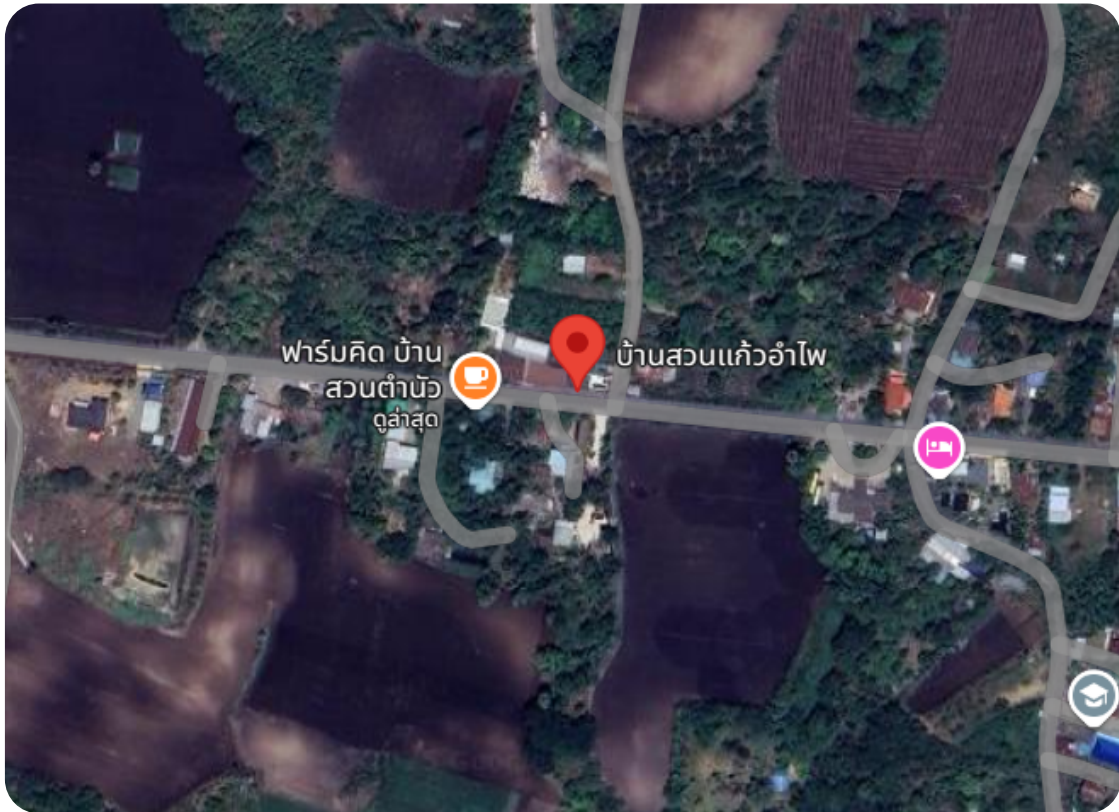
- การขยายพันธุ์ผักหวานป่า
- การตัดแต่งผักหวานป่าให้ออกยอดตลอดทั้งปี
- การขยายพันธุ์มัลเบอรี่
- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

ประสบการณ์/รางวัล/ ความภูมิใจ

ปี 2562 เข้าร่วมเป็น Young Smart Farmer จังหวัดสระบุรี
ปี 2565 ได้เข้าร่วมเครือข่ายร้านค้า พืชผักอินทรีย์การเกษตรฯ จังหวัดปทุมธานี
ปี 2568 ได้รับคัดเลือก 1 ใน 28 เป็นศูนย์เรียนรู้เครือข่ายพืชผักอินทรีย์การเกษตร
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จังหวัดสระบุรี “บ้านสวนแก้วอำไพ”

ข้อมูลการติดต่อ

บ้านสวนแก้วอำไพ

66/1 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านหมอ
จังหวัดสระบุรี

บ้านสวนแก้วอำไพ ผักหวานป่า สระบุรี

092 669 1924

ภาพการร่วมจัดนิทรรศการกับหน่วยงานต่าง ๆ

ภาพการร่วมจัดนิทรรศการกับหน่วยงานต่าง ๆ

ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายพิพิธภัณฑ์เกษตร
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

<https://library.tru.ac.th>